

Õppija motivatsiooni ja vastutustunde mõjutamine andragoogilise lähenemise abil: koolitus mittestatsionaarse õppevormiga õppeasutuse õpetajale

Koolituse kood: AMI2016/ÕMV

Õppekavarühm: õpetamine ja koolitamine

Tegevus vastab:

- täiskasvanute koolitaja tasemetele 6,7 õppeprotsessi ettevalmistamise p.1,2,3,4; õppeprotsessi läbiviimise p.1,2,3,5; õppeprotsessi ja õpitulemuste analüüsi ning hindamise p.1,2,4,5; professionaalse enesearengu p.1,3,4
- gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa § 2 p.1,3,4; § 3 p.1,3; § 4 p.2,3,4,7; § 6; § 7, § 14; § 16
- täiendusõppe prioriteedile: täiustada õpetajate professionaalset arengut tagavaid andragoogilisi oskusi mittestatsionaarses ja kutseõppes, arendada õpetajate eneseanalüüsivõimet ja tõsta teadlikkust kutsestandardile vastavast tegevusest täiskasvanute õppimise suunamisel

Täienduskoolitus toetub rakendamisel:

- uuringutele riikliku õppekava rakendamises ja täienduskoolituse vajadustest,
- tänapäevastele teaduslikele uuringutele pedagoogikast ja sotsiaalpsühholoogiast ning andragoogikast
- tunnustatud parimatele praktikatele

ÕPIVÄLJUNDID

Osaleja:

- tunneb täiskasvanuõppe eripära ja sellele vastava õpikeskkonna indikaatoreid
- tunneb kaasaegseid õpikäsitlusi ja nende avaldumise tunnuseid
- tunneb coachingu põhielemente, eesmärgi ning alusväärtusi
- oskab rakendada GROW-mudelit ja läbi viia GROW-vestlust
- teab täiskasvanud õppija vastutust ja motivatsiooni käivitumist soodustava õpikeskkonna tunnuseid ning on orienteeritud selle loomisele oma igapäevatoos
- tunneb 3-faasilise õpiprotsessi erinevaid faase
- kogeb aktiveerivaid, iseseisvat mõtlemist ja loomulikku õppimist esilekutsuvaid õpimeetodeid ning reflekteerib koolituse käigus nende mõju, eesmärgipärasust ja kasutatavust täiskasvanud õppijatega
- tunneb enesemääratlemisteooriast tulenevat motivatsioonikäsitlust
- teab, kuidas praktiliselt rakendada kujundavat hindamist
- teab, milliste tegevuste abil käivitada ja säilitada täiskasvanud õppija motivatsiooni
- oskab kasutada erinevaid täiskasvanud õppijale kohaseid eesmärgistamise meetodikaid
- oskab kasutada õppija eneserefleksiooni stimuleerivaid tegevusi ja vahendeid

- teab tagasisideprotsessi põhielemente ning ülesehituse võimalusi ning on mõtestanud selle rakendamise erinevaid võimalusi oma igapäevatoös täiskasvanud õppijaga
- on hinnanguvaba kirjeldamise oskust harjutanud koolitusel
- on kogenud koostöiseid õpimeetodeid, mida kasutada õpiprotsessi erinevates faasides ning on koolituse käigus reflekteerinud nende mõju ja eesmärgipärasust
- eristab erinevaid suhtlemistasandeid ning on teadlik enda tasandikasutuse mõjust õppija vastutuse võtmisele
- on teadlik oma rollide ja oskuste edasiarendamise võimalustest ja vajadustest seoses täiskasvanud õppijale õpikeskkonna loomisega
- teadvustab õpetaja enesehindamise olulisust ja harjutab selleks vajalikke tegevusi
- harjutab koolituste vahepeal õpitud meetodite kasutamist ning reflekteerib nende mõju
- seostab enda ja kolleegide kujundava hindamise praktikat teoreetiliste lähtekohtadega

KOOLITUSE PÕHITEEMAD

I moodul: Kaasaegsed õpiteooriad ja täiskasvanud õppija õppimise juhendamine coachingu abil. 16 t

- Täiskasvanuõppe tingimused ja eripära;
- Täiskasvanud õppija vajadused ja neile vastava õpikeskkonna loomine;
- Kaasaegsed õpikäsitlused; sotsiaalkonstruktivismi tunnused ja alused;
- Õppija ja õpetaja aktiivsus ja vastutus õpiprotsessis;
- Õpetaja tasandikasutus kui partnerlussuhte hoidja ja vastutuse jagamise võimaldaja;
- Õpetaja kui coach täiskasvanud õppijale;
- Coachingu mõiste, kujunemislugu ja põhimõtted;
- Coaching kui 1 õpetaja juhtimisstiil;
- Õpilase vastutuse, eneseusu ja motivatsiooni suurendamine coachingu abil;
- GROW-mudel, selle terviklik ülesehitus ja osad;
- Eesmärgistamise võimalused: kelle eesmärgid?
- Reaalsuse uurimine: hinnang või kirjeldus?
- Lahendusvariantide paljususe loomine: üks õige või palju valikuid?
- Vastutus ja tegevusplaan: kuidas muuta arutelu otsuseks?
- Coachinguseansi praktiline harjutamine;
- Grupicoaching koolis

II moodul: Kujundav hindamine ja õppeprotsessi organiseerimine täiskasvanud õppijate motivatsiooni käivitamiseks. 16 t

- 3-faasiline õpiprotsessi mudel (evokatsioon, tähenduse mõistmine, refleksioon) täiskasvanud õppija õppimise esilekutsumisel; mudeli kasutamine tundide ettevalmistamiseks ja meetodite näited;

- Kujundava hindamise olemus: õppijapoolsest eesmärgistamisest eneserefleksioonini;
- 3-faasilise õppimise mudeli kasutamine kujundava hindamise planeerimiseks ja läbiviimiseks;
- Õpetaja kui täiskasvanud õppijaga õppeprotsessi koostööja;
- Täiskasvanud õppijat kaasavad eesmärgistamise võimalused ja meetodid;
- Motivatsioon kui inimese võimekus ja selle kompetentsid:
 - saavutus- ja pädevusvajadus ning sellele vastamine hindamisega
 - pühendumus ja selle toetamine hindamisega
 - optimism ja initsiatiivikus ning hindamise mõju sellele;
- Hindamise, hinnangulisuse ja sekkumise mõju sisemise motivatsiooni kujunemisele;
- Hindamise eesmärgid: soodustada ja suunata õppimist, tõestada taseme saavutamist, uurimiseks, arendada ja kavandada õpetamistegevust, prognoosida arengut – sellest lähtuvad tegevused;
- Voosisund, selle saavutamist soodustav keskkond ja tegevused õppimisel;
- Motivatsiooni 4 välist regulatsiooni, nende vältimine ja kasutamine;
- Meetodid ja tegevused kohaste väliste motivatsiooni mõjutamise viiside kasutamiseks täiskasvanud õppija puhul

III moodul: Motiveeriv tagasisidestamine ja täiskasvanud õppija eneserefleksiooni esilekutsumine. 16 t

- Tagasiside ja eneserefleksiooni mõisted ja kasutamisevõimalused täiskasvanud õppija õppimise organiseerimisel;
- Täiskasvanud õppija eneserefleksioonivõimekus ja selle arendamine;
- Loovad ja kujundlikud eneserefleksiooni võtted;
- Õpipäevikud, logiraamatud, õpimappide jmt kasutamine eneserefleksiooniks (sh IT – vahendite);
- Õppimist ja õppija arengut toetav tagasisidestamise protsess;
- Korrigeeriv ja tunnustav tagasiside, oskuste harjutamine;
- Hinnanguvaba kirjeldamine tagasisidevestluse põhioskusena;
- Õppija motivatsiooni ja vastutust käivitavate tagasisidevestluste ülesehitus;
- Õpetaja tasandikasutus täiskasvanud õppijaga kui partnerluse väljendamise ja vastutuse suurendamise viis;
- Õpetaja enda tegevuse refleksioon, eneseanalüüs, selle harjutamine;
- Õpetaja kobarrolli analüüs täiskasvanud õppijate õpetamise seisukohalt, selle edasiarendamise kavandamine;
- Õpetaja autoriteedi vormid ja seotus õppimiskäsitlustega ja hindamisega;
- Õpetaja kuuluvus õppivasse kogukonda kui autonoomia ja pädevusvajaduse rahuldamise võimaldaja

Õppe maht akadeemilistes tundides (sh iseseisva töö maht)

56 akadeemilist tundi, millest 48 tundi auditoorset tööd (20% loenguid ja 80% praktilist tegevust ja refleksiooni) ning 8 tundi iseseisvat tööd (tegevust klassiruumis, vaatlus, kirjalik refleksioon ning analüüs).

Õppetöö korraldus

Õppesessioone toimub kokku 3 (3x2 päeva, igal päeval 8 akadeemilist tundi).
Õppesessioonid toimuvad igakuiselt 3 kuu jooksul nii, et vahele jääb aeg iseseisvaks praktiseerimiseks. Õppetöö mõju hinnatakse valdkondliku eksperdi abiga välja töötatud kirjaliku mõju hindamise lehega, mis sisaldab ka tagasisidet koolitusele.

Õppe alustamise tingimused

Õppijateks võetakse vastu kõrg- ja keskkaridusega täiskasvanud õppijaid nende isikliku avalduse alusel ilma sisseastumiseksamiteta ja vanusepiiranguteta.

Osalevad õpetajad, kellel on igapäevane õpetajatöö kogemus. Osaleja registreerub ja esitab elektroonselt kooskõlastuse kooli õppejuhiga täienduskoolitusel osalemise aja kindlustamise kohta, meetodite rakendamise võimaluse kohta, õpigrupi käivitamise kohta õppeasutuses. Osaleja vastab elektroonilisele küsimustikule (sh motivatsiooni kohta sooritada koolitusega seotud iseseisev töö).

Õppe sisu ja meetodite kirjeldus

Täienduskoolitus toetub sotsiaalkonstruktivistlikule õppiparadigmale ja andragoogilistele põhimõtetele. Õppekeskkonnas kasutatakse:

- tõhustatud loenguid ~ 20% ajast;
- erineva mahuga rühmatöid mitmekesiste meetodite toel; lugemismeetodeid, kirjutamise meetodeid, sotsiomeetria meetodeid, koostöömeetodeid, eesmärgistamise ja evokatsiooni meetodeid, refleksioonimeetodeid ning supervisioonimeetodeid iseseisva töö reflekteerimiseks kokku ~ 80% ajast.

Koolitus on üles ehitatud **õppijakesksele kogemusõppele**, kus osalejad on aktiivselt kaasatud ning toimub aktiivne kommunikatsioon grupis. Kasutatavad interaktiivsed meetodid lähtuvad sotsiaalkonstruktivismist, kogemusõppest ja andragoogika põhimõtetest: tõhustatud lühiloengud, praktilised harjutused, juhitud rühmatööd ja arutelud, eneserefleksiooniharjutused, meeskonnapõhiste meetodikate läbitegemine ja analüüs, coaching, parimate praktikate jagamine jmt. Õpetatavad meetodid tehakse koolitusel läbi ning reflekteeritakse nende mõju täiskasvanu õppimisele ja kasutatavust õpetaja igapäevatoos.

Õppe sisu toetub tänapäevastele uuringutele ja parima praktika näidetele.

Kõikide teemade käsitlemine on **praktikapõhine**: interaktiivsetes grupiaruteludes toimub saadud info ja kogemuse isiklik mõtestamine ja võimaluste leidmine selle integreerimiseks oma igapäevatoosse. Keskendutakse reaalse õpetamistöo ja konkreetsete probleemidega seonduvate praktiliste olukordade lahendamisoskuste arendamisele. Luuakse positiivne,

turvaline ja osalejaid motiveeriv õpikeskkond ning sellele toetuvad tingimused osalejatevaheliste kontaktide tekkeks, koostööoskuste arenemiseks, tulevaste ühistegevuste planeerimiseks. Koolituspäevade vahepeal rakendatakse õpitut igapäevatoos ning oma kogemust esitletakse ja analüüsitakse koolituse järgmises moodulis.

Moodulite vahepealne iseseisev töö

1. Rakendada õpilastega tunnis 2 eesmärgistamise võtet ning 2 refleksioonivõtet.
2. Viia läbi GROW-vestlus ning esitada sellest kirjalik refleksioon
3. Koostada 1 tunnikava (teemakava) lähtuvalt konstruktivismist ja 3-faasilisest õppimise mudelist, kava tunnis rakendada ja kirjutada refleksioon rakendades etteantud kolmeosalist mudelit
4. Õppeasutuses käivitada õpigrupp, kus arutleda abimaterjalide abil kujundava hindamise olemuse ja rakendatavuse üle täiskasvanud õppijate puhul

Digikompetentsi arendamise viisi lühikirjeldus

Osalejale luuakse e-keskkond enda kogemuse jagamiseks ja iseseisva töö koostamiseks, kuhu pannakse üles ka temaatiline lisamaterjal.
IT-keskkondade kasutusvõimaluste õpetamine eneserefleksiooniks.

Õppekeskkonna kirjeldus

Õppekeskkond on piisav õppekava eesmärkide ja õpiväljundite saavutamiseks. Koolituskohad on ühistranspordi ja autoga kergesti ligipääsetavad. Koolitusruumis on täiskasvanud õppijale sobivad lauad ja toolid, õppeklassile kohane valgustus ja temperatuur. Õppekeskkond on varustatud vajalike tehniliste ja muude koolitusvahenditega, tahvli/pabertahvli kasutamise võimalusega, internetiühendusega. Kõik kursusel osalejad saavad personaalse korrastatud ja ühtlustatud koolitusmaterjalide komplekti, mis on komplekteeritud vastavalt täiendkoolituse koolituskavale.

Koolituse läbiviimiseks vajaliku kvalifikatsiooni, õpi- või töökogemuse kirjeldus

Koolitajal on:

- kõrgharidus
- andragoogika- või täiskasvanukoolituse alane väljaõpe
- töökogemus haridusasutuses

Koolitaja toetab sihipäraselt loodud õpituatsioonis täiskasvanud õppijate õppimist ja enesearendust.

Võimalikud täiendusõppe läbiviijad

Koidu Tani-Jürisoo, Liis Aavaste-Hango, Ene Kulasalu, Ene Velström

Õppe lõpetamise tingimused ja väljastatavad dokumendid

Kursuse lõpetamiseks on osaleja osalenud 80% auditoorses tegevuses, koostanud iseseisva töö, esitlenud seda ning osalenud e-keskkonna tegevustes. Osalejale väljastatakse SA Omanäolise Kooli Arenduskeskuse koolituskeskuse Avatud Meele Instituut tunnistus koos õiendiga.